

Přínosy inovativní farmacie

mapuje ojedinělá studie

Inovativní léčiva nejsou levná záležitost, ale i v jejich případě platí, že každá mince má dvě strany. Sice jsou nákladná, ale zároveň přinášejí mnoho benefitů jak pro samotné pacienty, tak pro tuzemský zdravotní a sociální systém. Dopady inovativní léčby na pacienta, zdravotní a sociální systémy i na ekonomiku ČR mapuje unikátní studie Inovace pro život.

PHARMA FOKUS

Jmenovaná studie si klade za cíl ukázat předanou hodnotu inovativní léčby a moderních léčivých přípravků ze tří hlavních hledisek, a to ekonomického, demografického a společensko-finančního. Studie Inovace pro život se zaměřila na devět terapeutických oblastí, které ilustrují vývoj a pokrok inovativní léčby s kvantifikovatelnými dopady. Vybraná onemocnění byla definována na základě přesně daných kritérií. Jedná se převážně o oblasti s relativně vysokou nemocností, prevalencí a incidencí

v České republice. Konkrétně jde o diabetes mellitus II. typu, karcinom prostaty, karcinom prsu, karcinom tlustého střeva a konečníku, chronickou myeloidní leukémii, chronickou obstrukční plicní nemoc, revmatoidní artritidu, roztroušenou sklerózu a idiopatické střevní záněty. Spoluautorem studie je poradenská společnost EY. Na jejím vývoji v expertních rolích dále spolupracovali ekonom a publicista Ing. Miroslav Zámečník (podpora a validace výpočtu ekonomických do-

padů), ředitel Ústavu zdravotnických informací a statistiky ČR prof. RNDr. Ladislav Dušek, Ph.D. (výpočet a validace demografického dopadu), bývalá předsedkyně Technologické agentury ČR Rut Bízková (podpora a validace inovativních výzev a příležitostí) a členská společnost Asociace inovativního farmaceutického průmyslu (poskytování údajů a statistiky). Jak upozorňuje Mgr. Jakub Dvořáček, MHA, výkonný ředitel Asociace inovativního far-

maceutického průmyslu (AIFP), moderní personalizovanou léčbou se již brzy bude léčit více českých pacientů, ale na léčiva nelze nahlížet jako na jednorázový výdaj, nýbrž spíše jako na investici. „Klíčový je reálný pohled na celkové spektrum nákladů, a to nejen v oblasti zdravotnictví, ale především v oblasti sociálního rozpočtu či důchodového pojištění. Měli bychom o tom diskutovat, jsme totiž v přechodovém období a české zdravotnictví čekají velké změny,“ říká.

Ekonomický přínos

Jak vyzdvihuje makroekonom a bývalý člen Národní ekonomické rady vlády (NERV) Miroslav Zámečník, hospodářský přínos inovativního farmaceutického průmyslu se v období let 2010 až 2018 výrazně zvýšil, a to především pokud jde o podíl na HDP a míře zaměstnanosti.

V inovativním farmaceutickém průmyslu je u nás přímo či nepřímo zaměstnáno 14,5 tisíce lidí a další pracovní místa stále přibývají. Z uvedeného počtu je více než sedm tisíc přímých pracovních míst, dalších sedm tisíc je nepřímých. Rozšiřuje se také okruh dodavatelů členských společností AIFP, kteří díky spolupráci mohou financovat své činnosti a platit zaměstnance v sektoru přepravy, marketingu či informačních technologií. A prodej inovativních farmaceutických výrobků dále přispěl k tvorbě 2070 až 2280 pracovních míst pro lékárníky a zaměstnance farmaceutických distributorů.

„Průmysl svými aktivitami a investicemi generuje obrat v celkové výši 42 miliard korun s relativně vysokým multiplikačním efektem,“ říká Miroslav Zámečník. Ekonomický multiplikátor, který ilustruje poměr vstupů a výstupů, je standardizovaným ukazatelem hospodářského dopadu odvětví. Hodnota ekonomického multiplikátoru členských společností AIFP činí 2,4. Řadí je tak mezi poměrně efektivní sektory. Na základě dané veličiny lze zhodnotit efekt investic do příslušného odvětví. Celkové náklady členských společností AIFP, vynaložené v tuzemsku v roce 2018, dosahovaly 17,7 mld. Kč. Tato částka se promítla do ekonomiky a vytvořila dodatečný obrat s celkovým efektem v České republice ve výši 42 mld. Kč. Přínos inovativního farmaceutického průmyslu je srovnatelný s oblastí informačních technologií (ekonomický multiplikátor 2,3), výroby chemikálií (2,5) či telekomunikací (2,1).

„Inovativní aktivity mají vliv také na další stakeholdery, jako jsou nemocnice, pojišťovny či Státní ústav pro kontrolu léčiv,“ upozorňuje Jakub Dvořáček. Realizované náklady, slevy a podpůrná opatření inovativních farmaceutických firem představují významný doplňkový zdroj jejich financování. Členské společnosti AIFP poskytly například předloni nemocnicím slevy ve výši 1,5 mld. korun a zdravotním pojišťovnám pak slevy ve výši 3,7 mld. Kč.

Demografický přínos

Z demografického hlediska moderní léčba přispěla k prodloužení a zkvalitnění života. Personalizovaná léčba v posledních letech významně zvýšila předpokládanou délku dožití pacientů. Jako příklad lze vzít počet ušetřených let života, který v pouhých pěti terapeutických oblastech (roztroušená skleróza, chronická obstrukční plicní nemoc, diabetes mellitus II. typu, zhoubný nádor prsu a rakovina prostaty) činil v obdobích 2012 až 2014 a 2015 až 2017 více než 27 000 let.

„Jedním z případů může být roztroušená skleróza. Díky včasné léčbě dochází k pomalejší progresi onemocnění. V posledních

letech mají pacienti společně s lékařem možnost aktivně rozhodovat o způsobu léčby. Tím klesá nutnost hospitalizace i ambulantní péče. Téměř u všech diagnóz je zaznamenán nárůst počtu pobytů v nemocnici do jednoho týdne a skoro u všech diagnóz uvedená kategorie roste nad 50 % hospitalizací,“ objasňuje prof. RNDr. Ladislav Dušek, Ph.D., ředitel Ústavu zdravotnických informací a statistiky ČR.

Pokud jde konkrétně o roztroušenou sklerózu, v České republice touto chorobou trpí přibližně 18 tisíc pacientů a jejich počet konstantně narůstá. Často se jedná o lidi v produktivním věku, kteří začínají profesní kariéru, zakládají rodinu a měli by být na vrcholu sil. V minulosti však byla úspěšnost léčby přibližně jen 30%, u většiny pacientů tak onemocnění vedlo různým tempem k invaliditě a předčasnému úmrtí. Dnes už je situace zcela jiná. Včasně nasazená takzvaná biologická léčba pomáhá výrazně zpomalit vývoj onemocnění a pacienti tak mohou pracovat, sportovat a žít normální život. „Přestože počet pacientů s roztroušenou sklerózou narůstá, počet akutních hospitalizací průběžně klesá. Jen v období let 2012 až 2018 došlo k více než 40procentnímu poklesu hospitalizačních dní,“ vysvětluje Ladislav Dušek.

Sociální přínos

Aktiva přináší inovativní léčiva i v sociální sféře. Díky menšímu počtu hospitalizací a kratšímu pobytu v nemocnicích vzrostl počet pacientů schopných vrátit se zpět na pracovní trh. Lidé jsou produktivnější a vytvářejí tak vyšší hodnotu.

„Jen na kratších hospitalizacích a nižším počtu invalidních důchodů u roztroušené sklerózy v období 2010 až 2017 ušetřil stát minimálně 560 milionů korun. Obdobné úspory studie odhalila i v dalších oblastech léčby. Dopad inovativní léčby musíme umět spočítat, nejde o malé částky,“ uvádí Jakub Dvořáček. Jako příklad lze uvést i jiné diagnózy: úspory na invalidních důchodech od roku 2010, spojené s karcinomem prsu, činily 1,52 mld. korun. Dodatečné úspory v důsledku nižší potřeby invalidních důchodů i kratších pobytů v nemocnici v devíti analyzovaných terapeutických oblastech pak tvoří takřka pět miliard korun.

Celkové úspory jsou ale pravděpodobně vyšší. Předložený výpočet totiž nezohledňuje veškeré složky, jako jsou úspory související s léky užívanými během hospitalizace či vyplývající z vyšší produktivity rodinných příslušníků.

V úvahu je také třeba vzít fakt, že práce schopní pacienti odvádějí do systému zdravotní pojištění a daně místo toho, aby čerpali invalidní důchod a sociální dávky. Jakub Dvořáček k tomu uvádí: „Pro lepší ilustraci uveďme, že přímé příjmy státu z pracujícího pacienta s roztroušenou sklerózou podle studie Inovace pro život pokrývají značnou část léčebných nákladů.“

Markéta Grulichová

marketa.grulichova@atoz.cz

Přínos inovativní léčby v číslech

Roztroušená artritida – pracovní neschopnost

22,7 versus 10 dnů

Průměrná délka pracovní neschopnosti se zkrátila a zvýšila se produktivita práce.

Roztroušená skleróza – práce schopnost

2013: 53,5 % 2018: 74,9 %

Práce schopnost pacientů s RS je nyní srovnatelná s běžnou populací, neboť ekonomicky aktivních je 77 % Čechů od 15 do 64 let.

Diabetes mellitus II. typu – ušetřené náklady

171,7 mil. Kč

Minimálně ušetřené náklady na invalidních důchodech u pacientů trpících diabetem II. typu.

Karcinom prsu – délka života

+5 let

Pacienti s karcinomem prsu všech stadií žijí průměrně o 5 let déle.

Karcinom tlustého střeva a konečníku – délka života

+4 roky

Pacienti ve věku 50 let a starší s tímto onemocněním žijí průměrně o 4 roky déle než před 10 lety.